

— „Laibacherica“, „Tagblatt“ in po njej mnogi drugi časniki so predstavili našo novico o dunajski razstavi leta 1873. tako, kakor da razstava bode v Ljubljani. Zdaj pa sodite sami: ali taki jezikoslovski modrijani, ki še toliko slovenskega jezika ne umejo kakor prvošolec, morejo in smejo govoriti o zadevah našega jezika?!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Tista velevažna stvar, od ktere je odvisna sréča ali nesreča Avstrije — sprava namreč z Čehi in ostalimi narodi, ki zahtevajo novo ustavo — še ni rešena, pa tudi se še do danes nič gotovega ne vé, kako bode rešena, ker Beust, Andrassy in njuni privrženci na vso moč delajo Hohenwartu nasproti. Vkljub vsemu temu je vendar še zmirom iskrica upanja, da zmaga Hohenwart, kajti njegova zmaga pomeni obstanek Avstrije, njegov propad propad Avstrije. Ako bi zmagale Beustove zvijače, spolnilo bi se osodepolno prerokovanje one knjižice iz Schleicha leta 1870., ktero pravi: „Wir fürchten sehr, dass eine solche Wiedergeburt, wie Beust sie anstrebt, gleichbedeutend wir — mit dem Bankerotte, dem Verfall und der gänzlichen Auflösung Oesterreichs ist!“ Verjetno je po vsem tem, kako vsi pravi Avstrijanci hrepenijo zvedeti to, kakošen odgovor bode cesar dal českemu zboru, ki je za toliko časa odložil zborovanje, dokler mu ne doide cesarjevo pismo na njegove predloge.

Hrvaško. — Krvava burka — kajti družega ni bila — v Rakovici je pri kraju, kakor smo povedali že zadnji pot. Treba pa je, da bolj na drobno popisemo, v kako nesrečo nekteri „narodnjaki“ skušajo pahniti nevedno ljudstvo, ki verjame njihovim pletkam. V Zagrebu je namreč gnjezdo neke „narodne“ stranke, ki sta jo delala le dva človeka: dr. Starčević in odvetnik Kvaternik. Veliko Hrvatijo sta si napisala na svojo zastavo, osirjala sta v svojih časnikih na vso moč vse možé, ki jih narod hrvaški nad vse ljubi in časti: rajnega Jelačića, Strossmayerja, Mrazovića in druge; na duhovščino sta pihala kot gada in na vse kriplje delala na to, da bi, podpirana od prejšnjega bana Raucha, razrušila pošteno narodno stranko. Ker sta človeka bistre glave, potegnili sta na-se mladino vroče krvi. Prevdarni narod jima nikoli ni zaupal, zato je pri zadnjih volitvah v deželni zbor Kvaternik popolnoma padel, dr. Starčević pa komaj vjel poslanstvo. Sedanji ban Bedeković ju je poznal in njunim nameram celó nič zaupal; po takem ni jima sedaj kazalo, da prideta na pošteni poti kedaj do veljave. Med tem pa ogerska vlada vkrene veliko napako, da odloži deželni zbor hrvaški do januarija prihodnjega leta, stavi na prodaj graničarske gozde, predno je bila že obravnava dognana, po kateri imajo graničari dobiti svoj delež vsled ces. ukaza. Vse to pa je razdražilo Hrvate vse in še posebno graničare. Zdaj — sta mislila Kvaternik in Starčević — je pravi čas zapaliti upor (punt) na Hrvaškem. Neki Bach, vrednik njunega časnika „Hrvatska“ in nepoštenjak skoz in skozi, vkrade na pošti v Munjavi 15000 gold., in ker ga je zarad nekega sestavka v „Hrvatski“ sodnija hotela zapreti, je 5. dne t. m. pobegnil iz Zagreba. Kvaternik pod pretvezo, da ima v Karlovcu opravila, se natihoma vkrade iz Zagreba za njim in seboj vzame nekega zeló predrznega človeka Rakiaša po imenu, ki je prejšnji čas bil stražmojster v Karlovcu. 7. dne t. m. se prikažeta nenadoma v Rakovice, kjer ima graničarska kompanija svoj stan. Rakovica pa, kakor

bližnje vasi Primišlje, Pravenica in Ljubica, so najrevnije in najbolj zanemarjeni kraji gornje Granice, in prebivalci teh vasi so najbolj predrzni in strastni ljudje. „S temi se bode dalo kaj storiti“ — si je mislil Kvaternik, ter jih sklical skupaj in vpijanil, pripovedovaje jim, da vlada jim hoče orožje vzeti, potem pa gozde; po starih postavah jim ne gré nobenega davka plačevati, zato naj primejo za orožje in pred vsem zapodé tuje oficirje v granici; iz Francoskega da pričakuje 100.000 gold. podpore, iz Turškega orožja in vojakov, in tacih laži več. Zoper Magjare ni besedice zinil, le zoper „švabe“ je kričal. S temi sleparijami je spravil 200 do 300 zapeljanih graničarov na noge, ki so planili 7. dne t. m. v Rakovnici nad orožnico in ondi spravljeno orožje zgrabili. Ondašnjemu majorju Rašiću se še sanjalo ni, da se kaj more početi v Rakovnici. Kar brž si tedaj opase sabljo ter hiti sam k orožnici. Tje prisedši zaupije rogoviležem: „Momci! što delate! Se li hočete popuntati? proti komu? proti caru?“ V tem trenutku skoči Rakiaš k njemu, nastavi mu samokres na prsi ter kriči: „Major! le še besedico in po Vas je!“ Zdajci pa Kvaternik stopi k njemu ter mu reče: „Gospodine major! v imenu naroda udajte se!“ Major ga prosi, naj mu pustí sabljo, ki mu je mil spominek polkovnika Zastavnikovića; on vidi, da je vjet, al dovoli naj se mu vsaj to, da gré še enkrat na dom svoj in ondi vredí svoje stvari. Kvaternik mu dovoli proti temu, da ga spremlja graničar z nasajeno puško. Med potjo major razloži graničaru, da bi za-nj bolje bilo, ako beží kakor da služi puntarjem. Graničar uboga, beží in major hiti sam domú. Domú prisedši zažene hrup in skličé graničare bližnjih občin; brzo se jih zbere toliko, da zastavijo kordon na turški meji, da nihče ni mogel pobegniti na Turško. Ko pa Kvaternika spuntana četica graničarov vidi, da je zasačena od vseh strani, vrže orožje proč in beží v gore. Kvaternik, Bach in Rakiaš zasedejo kmečki voz in hočejo pobegniti čez mejo, — al spoznani so bili, voz vstavljen in vstrelili so graničari sami hipoma vse tri. — Starčević pa je ostal še v Zagrebu, kjer je hujskal šolsko mladino in nekatere meščane, da bi včinili punt v glavnem mestu. Al spodletelo mu je, — čez par dni so tudi njega in družega vrednika „Hrvatske“ Matačića zaprli — na veselje vseh poštenih narodnjakov in pametnih ljudi. Zaprli so mnogo ustajnikov, nekatere po hitri sodbi ustrelili, druge še iščejo. In tako je puntarski burki bil hiter konec. Starčević je v zaporu in preiskavi; nič noče jesti, mislé, da glada pogine. Obstal je neki, da je vedel za priprave k tej ustaji, al da je delal proti njej (?). — Kako gnjusno je o jasnih teh okolščinah kvasenje nemškutarsko, da narodna stranka z idejo jugoslavenske je podpihala ta punt, vsak lahko vidi, komur hudobija ni še vgasnila zadnje iskrice poštenja.

 Bralce „Novic“ spominjamo na prilogo, današnjemu listu priloženo, ktera zadeva zdravilno vrednost (pri boleznih v želodcu, prsnih, vratnih in trebušnih) pravih sladnih izdelkov Janeza Hoff-a. Velika zaloga teh je na Dunaji (Kärntnerring Nr. 11) in tudi v Ljubljani pri gosp. Ed. Mahr-u.

Žitna cena

v Kranji 18. oktobra 1871.

Vagán pšenice 6 fl. 45. — rži 4 fl. 40. — ječmena 3 fl. —. — ovsa 2 fl. —. — soršice 4 fl. 60. — ajde 3 fl. 60. — prosa 3 fl. 60. — krompirja — fl. —. — fižola 5 fl. 44.